

EUIPO
BUREAU VOOR INTELLECTUELE EIGENDOM
VAN DE EUROPESE UNIE

www.euiipo.europa.eu

VERSLAG 2020 OVER DE STAND VAN ZAKEN MET BETREKKING TOT IER-INBREUKEN

Waarom IER belangrijk zijn, IER-inbreuken
en de strijd tegen
namaak en piraterij

SAMENVATTING

Juni 2020

CYBER ATTACK

DOWNLOADING

Section on
Trade Goods

Voorwoord

Al vele jaren is duidelijk dat criminele inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten (IER) geen misdrijven zonder slachtoffers zijn. Dat beeld wordt verder bevestigd in dit nieuwe verslag over de stand van zaken met betrekking tot IER-inbreuken, waarin aandacht wordt besteed aan de belangrijkste onderzoeken die het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (European Union Intellectual Property Office, EUIPO) via het Waarnemingscentrum heeft uitgevoerd.

In dit verslag wordt benadrukt hoe belangrijk intellectuele-eigendomsrechten voor de economie van de EU zijn, en dus ook voor het herstel van de COVID-19-crisis die het eerste halfjaar van 2020 heeft beheerst en die waarschijnlijk langdurige gevolgen zal hebben.

In een van de onderzoeken naar IER-inbreuken, dat werd uitgevoerd in samenwerking met de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), werd gekeken naar nepmedicijnen, waarschijnlijk een van de laaghartigste vormen van namaak. Door dit onderzoek is nog duidelijker geworden welke gevaren namaak oplevert voor de bevolking.

Vervalste geneesmiddelen, kinderspeelgoed en namaakcosmetica zijn slechts enkele van de probleemgebieden, daarnaast zijn er ook verborgen gevaren verbonden aan alle vormen van criminaliteit in verband met IER. En dan gaat het over meer dan alleen het weglekken van banen uit legale sectoren en gederfde inkomsten voor de schatkist.

Criminelen lijken criminele inbreuken op IER te zien als een activiteit waaraan weinig risico's kleven en waarmee zij andere vormen van georganiseerde criminaliteit kunnen faciliteren. In een verslag dat samen met Europol werd uitgebracht, worden concrete gevallen beschreven die het verband laten zien met witwassen, documentfraude, cybercriminaliteit, financiële fraude, drugsproductie en mensenhandel.

Het wordt steeds duidelijker dat snelle en gecoördineerde, internationale maatregelen nodig zijn in de strijd tegen de aantasting van de veiligheid en de gezondheid van de consument en het milieu, maar ook tegen de banden tussen criminaliteit in verband met IER en andere vormen van misdaad.

De samenleving als geheel heeft te lijden onder IE-criminaliteit, en uit dit verslag blijkt opnieuw dat de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten in de strijd tegen georganiseerde misdaad in de EU weer prioriteit moet krijgen.

Christian Archambeau

Uitvoerend directeur, EUIPO

Samenvatting

Dit verslag bevat de bevindingen van het onderzoek dat het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (European Union Intellectual Property Office, EUIPO) de voorbije jaren via het Europees Waarnemingscentrum voor inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten (hierna het "Waarnemingscentrum") heeft uitgevoerd naar de omvang, de reikwijdte en de al dan niet economische gevolgen van inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten (IER) in de EU. Aan de hand van feitenmateriaal beschrijft het verslag de economische waarde van intellectuele-eigendomsrechten in de economie van de EU, de mate waarin deze waarde wordt benut, de inbreukmechanismen die worden gebruikt om zich die waarde onrechtmatig toe te eigenen en de maatregelen die worden genomen om daartegen op te treden. Ook wordt aan de hand van zaken die zijn onderzocht door Europol, het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving, aandacht geschonken aan de rol van georganiseerde criminele groepen.

In een onderzoek dat in 2019 werd uitgevoerd in samenwerking met het Europees Octrooibureau (EOB) heeft EUIPO vastgesteld dat de totale bijdrage aan de economie van de EU van sectoren die intensief gebruikmaken van IER circa 45% van het bruto binnenlands product (bbp) belooft en goed is voor 29% van de werkgelegenheid (plus nog eens 10% in sectoren die goederen en diensten leveren aan IER-intensieve sectoren). Samen nemen deze sectoren het leeuwendeel van de handel van de EU met de rest van de wereld voor hun rekening en genereren zij 96% van de goederenuitvoer van de EU. De salarissen die zij hun werknemers betalen, liggen 47% hoger dan in andere sectoren. Sectoren waarin veel met IER wordt gewerkt lijken de financiële crisis ook beter te hebben doorstaan dan de rest van de economie, wat blijkt uit hun grotere aandeel in de werkgelegenheid en het bbp in vergelijking met het eerdere onderzoek uit 2016. Als we kijken naar individuele bedrijven, dan blijkt uit een onderzoek naar snelgroeiende mkb-bedrijven dat in 2019 verscheen en eveneens in samenwerking met het EOB werd uitgevoerd, dat mkb-bedrijven die IER gebruiken in de afgelopen jaren vaker zijn gegroeid dan andere ondernemingen.

Vanwege de hoge waarde van IER, vormen inbreuken op deze rechten een lucratieve criminele bezigheid met een relatief laag risico als het gaat om pakkans en straffen. Georganiseerde criminele groepen zijn nauw betrokken bij namaak en piraterij, en criminaliteit op het gebied van IER wordt vaak gecombineerd met andere vormen van misdaad, waaronder het witwassen van geld, mensenhandel en incidenteel ook dwangarbeid. Dat blijkt uit twee gezamenlijke verslagen van Europol en EUIPO, de *IP Crime Threat Assessment 2019* (Dreigingsevaluatie inzake criminaliteit op IER-gebied 2019) (waarin zelfs één geval in de EU werd gemeld waarin sprake was van banden met een terroristische organisatie) en het verslag over polycriminaliteit van juni 2020. Georganiseerde criminele groepen gaan steeds geraffineerder te werk naarmate technologie en distributiekanaalen zich verder ontwikkelen en de verscheidenheid aan namaakgoederen groter wordt.

In hun bedrijfsmodellen maken namakers op grote schaal gebruik van het internet als distributiekanaal voor hun producten en als promotiekanaal voor distributie en verkoop van illegale digitale inhoud.

Volgens schattingen uit een onderzoek van EUIPO en de OESO uit 2019 zouden IER-inbreuken in 2016 maar liefst 3,3% van de wereldhandel hebben vertegenwoordigd. Van alle goederen die in de EU worden ingevoerd, bestaat tot 6,8% uit namaakgoederen, wat overeenkomt met een bedrag van 121 miljard euro per jaar. Beide percentages zijn aanzienlijk hoger dan in de vorige editie van dit onderzoek van de beide organisaties uit 2016, en dat wijst erop dat het probleem in de afgelopen jaren alleen maar groter is geworden.

Aan de hand van een reeks sectorspecifieke onderzoeken heeft EUIPO voor 11 sectoren in de EU een raming gemaakt van de als gevolg van namaak gederfde omzet (zowel rechtstreeks in de onderzochte sectoren als in hun toeleveringsketen). Deze derving beliep in de periode 2013-2017 een bedrag van meer dan 83 miljard euro per jaar. Bovendien gingen in legale bedrijven meer dan 671 000 banen verloren en liepen de lidstaten jaarlijks 15 miljard aan belastingopbrengsten mis.

Deze economische schade is al aanzienlijk, maar de nadelige gevolgen van namaakproducten voor de volksgezondheid, de veiligheid van de consument en het milieu zijn mogelijk nog veel ernstiger. In maart 2020 hebben EUIPO en de OESO samen een onderzoek naar namaakgeneesmiddelen gepubliceerd. Uit dat onderzoek bleek dat niet alleen “lifestyle drugs” worden nagemaakt, maar ook geneesmiddelen voor de behandeling van ernstige ziekten, waaronder antibiotica, kankermedicijnen of geneesmiddelen voor hartaandoeningen. En dat kan mogelijk dodelijke gevolgen hebben voor de patiënten die deze geneesmiddelen gebruiken. Na het uitbreken van de COVID-19-pandemie eind 2019 en de daaropvolgende verspreiding van het virus over de hele wereld hebben vervalsers hun aandacht verlegd naar de productie van namaak-testkits, nagemaakte persoonlijke beschermingsmiddelen en, nog voordat behandelingen door de autoriteiten zijn goedgekeurd, nepgeneesmiddelen die de ziekte zogenaamd zouden genezen ⁽¹⁾.

EUIPO heeft gegevens van markttoezichthouders uit de hele EU geanalyseerd om de gevaren voor gezondheid en veiligheid van de consument van namaakproducten als speelgoed, kleding, elektrische apparaten en andere gangbare consumptiegoederen beter in kaart te brengen. We hebben het dan onder meer over blootstelling aan gevaarlijke chemicaliën en giftige stoffen die acute of langdurige gezondheidsschade, verstikking, elektrische schokken, brand en verschillende soorten letsel kunnen veroorzaken. Sommige soorten nepproducten, waaronder namaakpesticiden, kunnen niet alleen schadelijk zijn voor de boeren die ze voor hun gewassen gebruiken, maar ook voor de consument die de geteelde producten eet.

EUIPO heeft niet alleen de levering van namaakgoederen en illegaal gekopieerde inhoud onderzocht, maar ook gekeken naar de vraagzijde, dus naar de houding van EU-burgers ten aanzien van IER en hun bereidheid om goederen en diensten te consumeren waarmee inbreuk op IER wordt gemaakt. Mogelijke redenen voor de consument om namaakgoederen te kopen en illegaal toegang te zoeken tot auteursrechtelijk beschermde inhoud zijn onder meer de lagere prijzen, de goede beschikbaarheid en het feit dat er vrijwel geen maatschappelijk stigma rust op dergelijk gedrag. Bijzondere aandacht is er voor jongeren. In 2019 verscheen een geactualiseerd Scorebord IER en jongeren (IP and Youth Scoreboard), waaruit blijkt dat jongeren in de EU in vergelijking met de vorige editie uit 2016 minder geneigd zijn om illegale digitale inhoud te consumeren maar iets meer om namaakgoederen te kopen.

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen neemt en ondersteunt EUIPO samen met publieke en private partners een aantal maatregelen om deze uitdagingen het hoofd te bieden. Zo wordt aan de eigenaren van IER informatie verstrekt over recente ontwikkelingen op het gebied van inbreuken. Met Europol werkt EUIPO samen voor een bredere aanpak van IE-criminaliteit, bijv. door bij te dragen aan de financiering van een gespecialiseerde IE-rechercheafdeling bij Europol. EUIPO draagt bij aan de opleiding van handhavers in de EU, in samenwerking met het Agentschap van de Europese Unie voor opleiding op het gebied van rechtshandhaving (European Union Agency for Law Enforcement Training, CEPOL) en Eurojust, het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken, en het ondersteunt de inspanningen van de Europese Commissie om de levering van namaakgoederen in derde landen tegen te gaan. Het IE-handhavingsportaal is voor rechthebbenden en handhavers een uniek

⁽¹⁾ Europol houdt de situatie nauwgezet in de gaten en heeft in april 2020 een verslag gepubliceerd met als titel “Viral Marketing - Counterfeits, substandard goods and intellectual property crime in the COVID-19 pandemic” (Virale marketing - Namaak, onveilige producten en IE-criminaliteit tijdens de COVID-19-pandemie). Beschikbaar op: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/report_covid_19_-_viral_marketing_counterfeits.pdf.

platform waar zij informatie veilig kunnen delen, handhavingsgegevens voor nadere analyse kunnen verzamelen en informatie kunnen verstrekken over inbreuken door derden en de activiteiten van de Europese Commissie op het gebied van IE-criminaliteit. Daarnaast is EUIPO gestart met werkstromen over nieuwe technologieën, die een belangrijke rol zouden kunnen spelen bij de bestrijding van inbreuken, en over samenwerking met intermediairs, waaronder e-commerce-marktplaatsen, om de bescherming van intellectueel eigendom in de onlineomgeving te verbeteren.

Op handhavingsgebied worden de activiteiten in Europa en wereldwijd gecoördineerd door Europol, het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en Interpol. Ook worden er acties uitgevoerd door handhavingsinstanties van individuele lidstaten.

De handhaving is in de eerste plaats gericht op het terugdringen van de levering van goederen en diensten die inbreuk maken op intellectuele eigendomsrechten. De vraagzijde is echter een ander verhaal. In samenwerking met de lidstaten, private partners en maatschappelijke organisaties probeert EUIPO burgers via een aantal kanalen bewuster te maken van het belang van intellectuele eigendom en de noodzaak van eerbiediging van deze rechten:

- de werkstroom “IP in Education” (IE in het onderwijs), bedoeld om aandacht te besteden aan intellectuele eigendom in de lesprogramma’s van scholen op alle niveaus;
- voorlichtingsactiviteiten, waaronder Ideas Powered of mediacampagnes, bijvoorbeeld bij het uitkomen van dit verslag, met de nadruk op het informeren van de consument over de gevaren van namaakproducten;
- het verstrekken van informatie aan de consument over de beschikbaarheid van legaal toegankelijke digitale inhoud via het *agorateka*-portaal;
- het AUTHENTICITY-programma, de opbouw van een netwerk van Europese steden die het belang van de bescherming van intellectuele-eigendomsrechten onder de aandacht willen brengen.

VERSLAG 2020 OVER DE STAND VAN ZAKEN MET BETREKKING TOT IER- INBREUKEN

Waarom IER belangrijk zijn, IER-inbreuken
en de strijd tegen namaak en piraterij